

Kurs i lesesirkler

<http://bibliokurs.wordpress.com/>

Sandane, 11. september 2013

Foto: Marit Fidje

Litt om meg

Camilla Sørbye

- Rådgiver ved Buskerud fylkesbibliotek
- litteraturformidling og inkludering
- Nyttige erfaringer:
Litteraturgruppeleder for Pensjonistuniversitetet
Lærer i grunnskole og voksenopplæring
Bokanmelder
- Litteraturvitenskap, lærerutdanning, forfatterstudium

Mål for dagen

- Skape lyst til å jobbe med lesesirkler
- Gi deg praktiske råd om organisering og veiledning av lesesirkler

Hvorfor lesesirkler i bibliotek?

- **Stortingsmelding 23 (2008-2009) Bibliotek:**
Å formidle litteratur er en av hovedoppgavene til folkebibliotekene.
- **Ny biblioteklov:**
Formålsparagrafen utvides til også å omhandle **aktiv formidling**, samt tillegg om biblioteket som **møteplass** og offentlig arena for debatt.
- Bibliotek som inkluderer lesesirkler i virksomheten, har tettere dialog med lesere i skranken og mellom hyllene.

Din perfekte lesesirkel

- Hvem er med? Hvor mange?
- Hva leser dere? Hvor mye?
- Hvor og når møtes dere?
Hvor ofte og hvor lenge?
- Hva forventes av medlemmene?
- Hva kjennetegner samtalen?
- Bevertning?

Den perfekte lesesirkel

Den perfekte bokcirkeln tar aldrig slut. Det er inte det uttømmende svaret som definierar en bra cirkel, utan det öppna samtalet. Och du vet at du har varit med om den bästa av bokcirklar om du får lust att gå hem och läsa boken på nytt och sedan bråka i några timmar till.

Hur får man då till den perfekta bokcirkeln? Det vet man egentligen aldrig (...) Det bästa råd jag kan ge er att undvika att läsa alltför många böcker i bokcirklandets konst, de hämmar mer än de hjälper.

Nina Frid, *Slutet på boken är bara början* (2012)

Kompetanse

En viss kunnskap om gruppedynamikk,

*forståelse for at mange leser for fornøyelsens skyld
og kommer på møtene fordi de har lyst til å dele
denne gleden med andre,*

*og noe så enkelt som å kunne sette på
kaffetrakteren,*

*er viktigere egenskaper (...) enn en universitetsgrad i
litteratur, eller bibliotekfag.*

Rachel Van Riel, *Det leservennlige biblioteket* (2011)

Gruppedynamikk

Det är alltid bra at ha någon som leder samtalet (...) Det gäller at skapa en trygg och trevlig stämning helt enkelt.

Immi Lundin, *Cirselbevis* (2004)

Deltakerne kan lede samtalen etter tur.
Eller enda bedre: en bibliotekansatt påtar seg rollen som lesesirkelleder.

Lederens rolle

- Få i gang en god diskusjon
- Møte uenighet/aggresjon
- Sørge for at alle får snakke
- Skape lyst til å komme tilbake

Den gode samtalen

- Trygghet → respekt/forutsigbarhet
- Engasjement → tekst som gir
"noe å snakke om"
- Følelser → leseropplevelsen (subjektiv)
- Fakta → tekstanalyse (objektiv)

Innledende runde

Spør deltakerne etter tur:

- Hvordan opplevde du teksten du har lest?
- Var det noe du ble ekstra engasjert i eller la spesielt merke til mens du leste?

Sørg for at alle får snakke uten å bli avbrutt.
Begrens taletiden. Noter stikkord.

Introduksjon

Gi en kort introduksjon av dagens forfatter, verk eller tematikk

Legg ut noen tråder som du kan plukke opp i den påfølgende samtalen om teksten

Åpne spørsmål

Start samtalen med åpne spørsmål:

- *Hva slags tekst er dette?*
- *Hva handler den om?*
- *Hvem forteller?*
- *Hvilke karakterer finnes?*
- *Hvor befinner de seg?*
- *Hva slags miljø er det som beskrives?*
- *Hvilket tidsrom dreier det seg om?*
- *Hva skjer?*
- ...

Utdypende spørsmål

Følg opp med mer utdypende spørsmål:

- *Hvor plasserer fortelleren seg i forhold til karakterene?*
- *Hvordan oppfatter dere hovedpersonen/de andre karakterene?*
- *Finnes det et vendepunkt i teksten?*
- *Hva tenker dere om begynnelsen og slutten?*
- *Hva handler teksten egentlig om?*

Bruk notatene fra innledende runde. For eksempel:

*- Nils, jeg noterte meg at du mener boka er ironisk.
Kan du si litt mer om det?*

Strategiske spørsmål

Hvis enkelte har mye på hjertet, kan du avbryte med et spørsmål til hele gruppa. For eksempel:

- Liv er at fortelleren er upålitelig. Hva mener dere andre?

Forbered spørsmål med utgangspunkt i ulike lesninger/vurderinger. For eksempel:

- I VG får forfatteren ros for et bilderikt og lekent språk, mens KKs anmelder skriver at språket skjemmes av klisjeer. Hvem har rett?

Når teksten gir motstand

Hva er det egentlig hu [forfatteren] vil med disse greiene her? Hu må ha vært rimelig sjuk da hu skreiv dette. Skjønte ikke bæret, jeg.

"Tor", lesesirkelmedlem

Det kan være fristende å ty til intensjonelle eller biografiske lesninger når teksten gir motstand. Sørg for å ikke miste teksten av syne.

Målgrupper

- Barn
- Ungdom
- Voksne
 - Kvinner/menn
 - Innvandrere

<http://lesesirkelmetode.wordpress.com/>

Rammer

- Tid (dag/kveld, varighet, periode)
- Sted (bibliotek/institusjon/andre steder)
- Tilbud om barnepass (parallell eventyrstund?)
- Gunstige lånevilkår?

Valg av litteratur

Valg av bøker/tekster kan bestemmes av

- Målgruppe
- Tema
- Geografisk tilhørighet
- Forfatterskap
- Tidsepoke
- Sjanger
- Likheter/kontraster
- Planlagte forfatterbesøk, teaterforestillinger etc

Mange gode tips på bibliotekenes nettsider!

Praktiske spørsmål

- Påmelding eller åpen lesesirkel?
- Bestemte målgrupper - hvordan nå dem?
- Tid og sted - hyppighet og varighet?
- Valg av litteratur - spesielt tema?
- Anskaffelse av bøker - kjøpe eller låne?
- Samtaleleder - fast person?
- Plass hvor alle kan se og høre hverandre?
- Bord å legge boken på?
- Mat og/eller drikke?

Oppgave

Planlegg en lesesirkel for høsten 2013.
Beskriv målgruppe, rammer og valg
av litteratur

Lesernes innspill

Jeg lurer på om det er med lesesirkler som det er med syklubber, er det faktisk noe litteraturprat?

Linn, blogginnlegg

[Jeg er] redd for å havne i en situasjon hvor jeg er «nødt til» å lese en hel bråte bøker jeg ikke bryr meg om, og etterpå diskutere dem med mennesker jeg kan hende ikke har så mye til felles med.

Leselama, blogginnlegg

Jeg trodde hele poenget med blogger var at man slapp lesesirkler.

Det er selvfølgelig hyggeligere å møtes og sludre over te eller noe (...) men i sånne tilfeller (...) går skravla om alt annet likevel, og så ender det opp med at jeg ikke leser bøkene og blir litt skuffet. Jeg tar nok sånt litt for alvorlig.

Andreas, bloggkommentar til Leselama

Det er utrolig morsomt å bli oppfordret til å lese noe en ikke ville drømt om å plukke fram fra hylla på egen hånd, og det gir ofte overraskende opplevelser (...) Jeg er veldig glad i lesesirkelen min!

Sigrid, bloggkommentar til Leselama

Lørdag har eg bursdag og på kvelden ønsker eg meg berre å drikke vin og lese Munro-noveller med deg. Kva trur du?

Laura, sms til Camilla

Lykke til!

Foto: Kristin Flo

Evaluering av lesesirkel

1. Hvordan opplevde du

- samtalen
- deltakerrollen
- de andre deltakerne
- samtalelederen?

2. Hvordan fungerte teksten som lesesirkeltekst?